

Monumentnummer*: 530922

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 10 juni 2011
Kadaster deel/nr 82688/139

Woonplaats* **Bergeijk** Gemeente* **Bergeijk** Provincie* **Noord-Brabant**

Locatiennaam **Bergeijk** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* **Bergeijk** Sectie* **D** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
3410

Omschrijving**

Inleiding

WOONHUIS, gebouwd in 1955-1956 naar ontwerp van Gerrit Rietveld voor meubelontwerper en kunstverzamelaar Martin Visser in functionalistische stijl, uitgebreid door Aldo van Eyck in 1968 en 1974 in een meer poëtisch-humanistische benadering. Martin Visser was in de jaren '50 van de twintigste eeuw verbonden aan weverij De Ploeg en aan meubelbedrijf Het Spectrum, toen beide gevestigd in Bergeijk. Hij liet als opdrachtgever de architecten grote vrijheid bij hun ontwerp. De opdracht voor uitbreiding kwam voort uit gebrek aan ruimte voor de kunstverzameling; het ontwerp van Rietveld bood geen ruimte om schilderijen op te hangen en sculpturen te plaatsen, dit zou bijzonder storend zijn geweest. Bovendien gaf de verglaasde gang in de zomer klimaatbeheersingsproblemen. Voor de bungalow, die gelegen is in een bosrijke omgeving aan de noordkant van de bebouwde kom van Bergeijk, was een beperkt budget beschikbaar. Oorspronkelijk werd het perceel ontsloten vanaf de huidige Lijsterbesdreef. Thans (2009) loopt een gebogen met leem verhard pad vanaf de Eikendreef door het bosperceel naar de noordzijde van het huis.

Omschrijving

Woonhuis op samengestelde plattegrond, bestaande uit de oorspronkelijke stompe V-vorm met daaraan verbonden de uitbreidingen in de vorm van een verlaagd gelegen onderkelderde driekwart cirkel vanuit de knik van de V aan de zuidzijde en een blokvormig deel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

dat een knik maakt met de zuidvleugel. Het uitgesneden kwart van de cirkelvormige uitbreiding wordt gevormd door een verdiept liggende patio, waarin de wenteltrap naar de kelder uitsteekt. Tussen de zuidgevel en de uitbreiding een terras, deels overkapt. De keuken en de garage bevinden zich in een bouwdeel aan de oostzijde van de noordvleugel. De bestrating van terras, patio en de trap erheen bestaat uit eenvoudige betontegels. Het geheel is gedekt met platte daken; op de cirkelvormige uitbreiding bevindt zich een grote plat gedekte lichtkoepel. Op de noordvleugel, ter hoogte van de knik, is een gemetselde schoorsteen aanwezig. De gevels bestaan uit gesloten baksteenvelden, deels schoonmetselwerk, deels geveerd in wit en siennarood (cirkelvormige uitbreiding) en aan de bovenzijde afgewerkt met een smalle daktrim (Rietveld) danwel een wat bredere zinken rand (Van Eyck). Tussen deze gevelvelden zijn vensterpuien geplaatst met bakstenen borstwering en fors overstek met houten boeiboorden (Rietveld) of zonder overstek met bredere zinken rand (Van Eyck). De uitbreidingen van Van Eyck zijn als het ware onder de overstekken geschoven. De vensterpuien bevatten grote houten kozijnen en ramen. De keuken (aan de zuidzijde) heeft een groot hoekvenster in de gesloten baksteenvelden (zonder overstek). De recent wat naar buiten verplaatste ingangspartij, aan de noordzijde, ligt onder een luifel die schuin naar de tegelijkertijd uitgebreide garage loopt en bestaat uit een houten deur en naastgelegen pui met grote vlakken kathedraalglas.

Het interieur wordt gekenmerkt door soberheid en waar mogelijk open verbindingen. In de noordvleugel bevindt zich behalve de studeerkamer de oorspronkelijke woonkamer met schouw, van waaruit men in de gang langs de slaapkamers komt en via een luie trap naar de uitbreiding. De oorspronkelijke verglaasde slaapkamergang is geïntegreerd in de uitbreiding, waarbij het glas uit de pui is verwijderd. Via grote glaspuien is er uitzicht en toegang naar patio en terras. Via de ouderslaapkamer aan het eind van de gang komt men in de uitbreiding aan de vleugel, die een kleedkamer en een badkamer bevat. Er is nog een aantal vaste kasten aanwezig, die speciaal voor het huis ontworpen zijn.

De toegepaste materialen zijn vooral baksteen (geveerd in lichte tint) voor de wanden, beton(tegels) en lichtgekleurd strijkplastic voor de vloeren, beton voor de dakconstructies en hout voor kozijnen en ramen. De dakconstructie van de cirkelvormige uitbreiding bestaat uit een betonraster dat gesteund wordt door enige ranke enkele en dubbele stalen kolommen. In de cirkelvormige uitbreiding bevindt zich de zitkamer. Aan het begin ervan, vóór de deur naar de patio is de betonnen wenteltrap naar de kelder, die aan het einde via een lichtstraat daglicht van buiten ontvangt.

Waardering

Woonhuis, gebouwd naar ontwerp van Gerrit Rietveld en uitgebreid door Aldo van Eyck, van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang als evidente mijlpaal in de ontwikkeling van de midden twintigste eeuwse architectuur:

- als toonbeeld van flexibele naoorlogse architectuur die het resultaat is van vrijzinnig opdrachtgeverschap van een belangrijk meubelontwerper en kunstverzamelaar;
- vanwege de typologische pionierswaarde binnen het oeuvre van Gerrit Rietveld door de introductie van een aparte slaapkamervleugel die vanuit de woonkamer wordt ontsloten door middel van een verglaasde gang, herkenbaar gehouden bij de uitbreiding;
- als voorbeeld voor de kunst van versmelting van een puur functionalistische en een poëtisch-humanistische architectuurbenadering;
- vanwege de esthetische kwaliteiten van zowel oorspronkelijk deel als uitbreiding, onder meer gekenmerkt door de gesloten baksteenwanden en het spelen met raampartijen en overstekken, waarin door de eenheid het werk van beide architecten afzonderlijk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

herkenbaar is;

- vanwege de gaafheid, onder meer door de behouden gebleven soberheid.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis